Magiczny Kraków

Dom Pod Ogrojcem

2020-12-04

Tych, którzy wybiorą się na Rynek Główny, by zobaczyć świąteczne dekoracje i choinkę, zachęcamy, by zatrzymali się na chwilę przy kamienicy znajdującej się przy placu Mariackim 8/ ul. Siennej 4 nazywanej Domem Pod Ogrojcem. Historię budynku przybliżamy w kolejnym odcinku cyklu #krakowheritage.

Plac Mariacki powstał po roku 1802 na miejscu zlikwidowanego cmentarza parafialnego znajdującego się przy kościele Mariackim. Obszar dawnej nekropolii obecnie zaznaczony jest białą kostką. Na placu znajduje się tzw. „studzienka gołębi" z figurą, dla której wzorem była jedna z rzeźb z obramienia szafy nastawnej ołtarza Wita Stwosza w Bazylice Mariackiej. Figura, wykonana przez Franciszka Kalfasa w 1958 roku, to dar rzemieślników krakowskich dla miasta.

Zabudowania na posesji przy placu Mariackim 8/ ul. Siennej 4 składają się z dwóch odrębnych części, scalonych w jeden zespół o dwóch elewacjach frontowych. Budynek frontowy, zwyczajowo zwany domem Krajnowskim lub Malowanczowskim (od nazwisk właścicieli), znajdował się przy ul. Siennej, a oficyna zwrócona była w stronę dzisiejszego placu Mariackiego. Brak tynku na elewacji powyżej parteru pozwala na odtworzenie historii elewacji od czasu powstania do dzisiaj. Format cegieł i ich dekoracyjne ułożenie z zastosowaniem tzw. zendrówki (cegły przepalonej) wskazuje, że mur elewacyjny powstał w średniowieczu. Materiał ceglany w zamurowanych pierwotnych otworach wskazuje, że mogło to nastąpić w XVIII wieku. Nie zachował się pierwotny układ okien, które przemieszczono prawdopodobnie dla uzyskania symetrycznego układu. Ma to związek także ze zmianami we wnętrzach. W trzeciej ćwierci XIX wieku okna uzyskały tynkowe obramienia.

W XIV wieku wzniesiono w miejscu obecnego Domu pod Ogrojcem oficynę kamienicy przy u. Siennej 4, której tylna elewacja wychodziła na ówczesny cmentarz przy kościele Mariackim. W latach 1895-1896 oficyna została przebudowana na samodzielny budynek dla Teofilii i Stanisława Kowalskich –według projektu Piotra Kozłowskiego. Dekoracyjność powstałej w XIX wieku charakterystycznie przełamanej fasady to bogate obramienia okien oraz ozdoby gzymsu koronującego, gdzie zastosowano ornament rzeźbiarski zwany kimationem jońskim oraz kostkowanie.

Z XIV-wiecznej elewacji zachował się portal oraz płaskorzeźba „Ogrojec", które po odnowieniu powtórnie wmurowano w elewację. Jak określają historycy, miejsce usytuowania płaskorzeźby jest analogiczne do pierwotnego. „Ogrojec" uchodzący powszechnie za dzieło Wita Stwosza lub jego warsztatu został w 1911 roku podarowany przez ówczesnego właściciela Ludwika Halskiego Muzeum Narodowemu w Krakowie. W miejsce oryginału założono kopię. Oryginał eksponowany jest w oddziale Muzeum Narodowego mieszczącym się w Pałacu Erazma Ciołka przy ul. Kanoniczej 17.

W 2015 roku przeprowadzono remont konserwatorski elewacji Domu pod Ogrojcem, a w 2016 remont elewacji od strony ul. Siennej 4. Podczas remontu obu elewacji wprowadzono ujednoliconą stolarkę nawiązującą do historycznej. Dofinansowanie remontu z budżetu miasta wyniosło łącznie 130 tys. zł i stanowiło 25 proc. poniesionych kosztów.

Kamienica przy placu Mariackim 8/ ul. Siennej 4 nazywana Domem Pod Ogrojcem wpisana jest do

rejestru zabytków pod nr A-495 i A-670.

Opis przygotowano w oparciu o dostępne źródła historyczne oraz rys historyczny zawarty w programie prac konserwatorskich.

.....

W cyklu **#krakowheritage** przybliżamy odnowione krakowskie obiekty, zachęcamy do spacerowania ich szlakiem i publikowania zdjęć z tych wędrówek w mediach społecznościowych z hasztagiem #krakowheritage. Wspólnie pokażmy, że jesteśmy dumni z efektów opieki nad zabytkami naszego miasta. Bądź turystą w swoim mieście – #zwiedzajKrakow i odkrywaj na nowo cenne zabytki.

Chcesz poznać więcej odnowionych zabytków Krakowa? – pozostałe odcinki cyklu #krakowheritage możesz znaleźć **tutaj**.